

Tijdschrift

VAN HET EUROPEES GENOOTSCHAP
VOOR MUNT- EN PENNINGKUNDE

VOL. XX (september 1970) N° 9

Tijdschrift: MOORS E., Oude Antwerpsebaan, 161, MECHELEN

Bijdrage: Beschermend lid : minimum 225 fr. te storten aan
Lid : 175 fr.

LE MAIRE. P., 53 de Broquevillelaan. Brussel 15 of
op P.C.R. 8460.38 van het genootschap te Brussel of
via de Afdelingen

Nederlandse leden: briefwisseling aan MOORS, E.,
Oude Antwerpsebaan, 161, MECHELEN

Dit blad bevat in bijlage 10 bladzijden publiciteit van leden en catalogus

DE STUDIE VAN HUN MUNTEN OPENBAART HET WARE GELAAT VAN DE GALLIERS.

De meesters der wijsheid.

De voornaamste bron die enigerlei licht werpt op het bestaan van de Druïden, zijn de getuigenissen van de klassieke schrijvers. Volgens Cicero, Pomponius Mela en Strabon, verdienden de Druïden terecht, de benaming die hen gegeven werd te Rome, waar men het woord « Druïde » vertaalde als « magister sapientine » — « meester der wijsheid ». Deze schrijvers vertelden ons dat ze « vi ac potestate » (met kracht en autoriteit) discuteerden over de wetten van de sterrenkunde, de natuurkunde, de leer over de vorming van het heelal en de theogenie. Zij onderwezen deze leer aan de adellijken en de jeugd tijdens een geheim onderricht dat niet minder dan 20 jaar in beslag nam. Zij hadden eveneens een eigen doctrine over de onsterfelijkheid die o.a. erop neer kwam dat de dood slechts een verplaatsing was en dat het leven na de dood verder gaat in een andere plaats, waarschijnlijk

in de hemel en de werelden die zich in het heelal bevinden. Zijn de munten uit Gallië dan een uitdrukking van de Druïden-doctrine? Dat werd beweerd door M. Fillioux, die in 1860 een studie wijdde aan de verklaring dezer munten. De priesters, die het monopolie over gerechtigheid en administratie bezaten, alsmede over de kultus, lieten eveneens geld slaan en zij zouden deze eigenaardige types, waar religieuze en wetenschappelijke symbolen in elkaar vloeiden, verzonnen hebben met het doel de sleutel van hun kennis aan de ingewijden mede te delen.

Deze schrijver heeft zich ingespannen om een verklaring te zoeken voor deze tekens, waaraan een onbekende betekenis gehecht was, maar ongetwijfeld vergeleek hij ze met symbolen die dan andere culturen ontleend waren en waarvan de betekenis gekend was, ofwel met tekens die op andere Gallische overblijfselen teruggevonden werden.

Zo is er een gallisch beeldje in wit aardewerk, uit Moulins dat Isis of Latone (de goden van de nacht) zou voorstellen. Als haartooi draagt het een groot diadeem dat met liggende letters S versierd is en die veel voorkomen op de medailles die ons bezig houden. Het vlechtwerk dat haar benen, armen en de stoel bedekt waarop ze gezeten is, stelt de schikking der kafblaadjes van een korenaar voor: deze godin symboliseert dus de aarde, bedekt met oogsten en heeft als kapsel het met sterren bezaaide uitspansel. De letters S, die eveneens op talrijke bijlen en wapens uit het bronstijdperk voorkomen, zouden inderdaad de loop der sterren symboliseren. Men vindt ze terug op een gallo-romeins bas-reliëf dat zich in het museum van Guéret bevindt.

De andere tekens zouden eveneens een betekenis hebben die aan de sterren ontleend is. De omkranste bolletjes b.v. kunnen vergeleken

worden met de Egyptische hiërogliefen, identiek, die de zon of Ammon Rha beduiden. De stier en het wild zwijn komen voor in de hemelse mythen van verschillende volkeren en deze mythen werden eveneens in Gallië aanvaard. De tweelingen en de beer zijn beelden uit de dierenriem.

De liervis stelt het gelijknamige sterrenbeeld voor en de degen het sterrenbeeld van Orion of van het Zwaard. De ontloken roos, ook een wiel met vier spaken, is het zinnebeeld van de omloop der zon doorheen de vier jaargetijden. Het oog wordt veelvuldig aangewend om de zon aan te duiden die hoog uit de hemel op de hele natuur neerblijkt. Het jupiter-oog, kenteken van Orsiris waarmede het vereenzelvigd wordt, is een vergelijking die door de oude Egyptenaren voorgesteld wordt bij middel van een scepter waarboven een oog geplaatst is.

In het algemeen dragen de Gallische munten op de voorzijde, beeldenaars van goden of godinnen of symbolen hieraan gewijd. Maar de keerzijde vertoont gewoonlijk het uitspansel dat bezaaid is met de voornaamste hemellichamen of hun zinnebeelden. De Druïden zouden alzo hun basismythen, de nationale geloofsbelijdenissen van Gallië, hebben samengevat door de keerzijde hunner munten om te vormen tot een ware kaart van de hemel.

(vervolgt)

TWEE OVERSLAGEN REKENPENNINGEN UIT HET ATELIER VAN DORDRECHT

Aan het Penningkabinet werden onlangs door Dhr. P. De Baeck twee rekenpenningen ter studie voorgelegd. Het eerste stuk, vermeld onder nummer 3.044 bij J. F. Dugniolle, *Le jeton historique des 17 provinces des Pays-Bas*, deel III, Brussel, 1877 en geïllustreerd bij G. Van Loon, *Histoire métallique des 17 provinces des Pays-Bas*, deel 1, Den Haag, 1732, blz. 355, nr. 2, beantwoordt aan volgende beschrijving:

SPRETA-AMBROSIA-VESCITOR-FENO-1585. 1 parelcirkel - 1 lijncirkel

SERVAT V ANTIA ONC (overslag op 1e legende)

Twee mannen die uit een krib twee paarden voederen. Afsnede blanco.

MACTE-ANIMI-ROSA-NECTARE-IMBVTA ☸ 1 parelcirkel - 1 lijncirkel

D TIS C (dwarse overslag op 1^e legende en type).

Koningin, zittend in een troon, een ruiker houdend en bloemen schenkend aan twee geknielde mannen. Afsnede blanco.

1585 koper 29 mm.

In het Penningkabinet zijn 4 variëteiten van dit stuk bekend; A. D. in *A second variety of M.I. 133/86* (vol. 1) in *The Numismatic Circular*, deel LXXVII, 1969, nr 12, blz 421 beeldt nog 2 andere variëteiten af; E. Hawkins tenslotte geeft in *Medallie Illustrations of Great Britain and Ireland*, deel 1, Londen, 1885, blz 133, nr 86, pl IX, nr 9, een zevende variëteit weer. Deze 7 variëteiten zijn, in de hierboven vermelde volgorde, door volgende kenmerken te onderscheiden:

a. voorzijde:

1. FENO-1585 / hoeden onder 5 en SP / afsnede op S en R / paardenrug op F
2. FENO 1585 / hoeden onder 8 en S / afsnede op V en B / paardenrug op R
3. FENO-1585 / hoeden onder 8 en S / afsnede op ES en R / paardenrug op F
4. FENO-1585 / hoeden onder 8 en S / afsnede op E en B / tussen F en R
5. FENO-1585 / hoeden onder 8 en SP / afsnede op R en V / paardenrug op R
5. FENO-1585 / hoeden onder 5 en S / afsnede op R en S / paardenrug op F
7. FENO-1585 / hoeden onder 85 en SP / afsnede op R en S / paardenrug op F

b. keerzijde:

1. horizontale lijn van leuningsierdop op I / kraag van rechterpersoon op T / M lichtjes schuin boven de voet van de B / punt van de leuningsierdop op laatste beentje van de M / afsnede raakt de M.
2. = 1.
3. sierdop op tussen I en E / kraag tussen C en T / M recht, raakt B aan de voet / punt sierdop vóór laatste beentje M / afsnede raakt M en I
4. = 3
5. = 1
6. sierdop op I / kraag op T / M recht, raakt B aan voet / sierdop-punt vóór laatste beentje M / afsnede raakt M
7. = 1.

Dit groot aantal verschillende stempels, tw. 7 voor de voorzijde en 3 voor de keerzijde, laat theoretisch meer dan 7 variëteiten toe. Het wijst erop dat mogelijk deze penning in grote getale werd vervaardigd. Het door het Penningkabinet onderzocht stuk stemt volledig overeen met variëteit 7. Het werd zeer onvolledig overslagen met de matrijzen van een stuk, bij Dugniolle vermeld onder nummer 3.611 en geïllustreerd bij Van Loon, II, blz 24, dat beantwoordt aan volgende beschrijving:

☉SERVAT-VIGILANTIA-CONCORS-(I)I)CVI 1 parelcirkel - 1 lijncirkel.

Een schip, geteisterd door de storm.

☉ / MODICÆ / FIDEI QVID / TIMETIS ? / S.C.

Buiten de reeds vermelde letters zijn volgende sporen van de overslag duidelijk merkbaar: 1) de lijnen van de achtersteven van het schip op de rug en // met de hals van de paarden 2) de ra van de mast op de benen van de twee mannen, evenals het afgebroken deel van de mast 3) de boeg uitlopend op de N van CONCORS.

In het Penningkabinet zijn twee variëteiten van deze jeton bekend nl.:

voorzijde:

1. roeispaan op I / boeg op N / arm van opvarende op C
2. roeispaan op L / boeg op C / arm van opvarende op I / legende veel dichter bij de ☉

Met zekerheid mag gezegd worden dat D.3044 variëteit 7 overklopt met D. 3.611 variëteit 1. Naar de reden van dit overkloppen kan voorlopig alleen maar gegist worden. Er kan net zo goed verondersteld worden dat nog gemakkelijk in de omloop of in stocks te bemachtigen, vroeger vervaardigde stukken opnieuw werden gebruikt en overklopt voor een nieuwe uitgifte, als dat het een gewone technische, — in dit geval — zeer slecht geslaagde proef betreft. Beide stukken zijn immers te Dordrecht vervaardigd. Slechts het vinden van een voldoende aantal goedgelukte overslagen zou enige zekerheid kunnen brengen. Ons is echter geen ander dergelijke overslag bekend.

Het tweede stuk dat werd onderzocht stemt overeen met D. 3559 en VL. II, blz. 10. Het kan a.v. beschreven worden:

☉ALVD-IN-LINGVA-ALVD-IN-PECTORE 1 parelcirkel - 1 lijncirkel

M☉OD RVM (overslagen door 1^e legende).

Een vos aan de voet van een boom waarin een haan zit.

☉IN-ADVERSIS-VIRTUS-(I)I)CIII- 1 parelcirkel - 1 lijncirkel
VOS CREDI NE (overslagen door 1^e legende).

Plan van Oostende waarop onderaan overslagen: CONFIDITE
1603 zilver 29 mm

Van dit stuk, waarvan Dhr. De Baeck eveneens een proefstuk in koper van de voorzijde bezit, zijn in het Penningkabinet bekend: voorzijde:

1. PECTORE ☉ / horizon horizontaal / vos ver van boom verwijderd
2. PECTORE ☉ / horizon rechts naar omhoog / vos dicht bij boom keerzijde:

1. lijn op tussen S en (I) en op tussen N en A
2. lijn op C en N

Net zoals voor de vorige stukken kan, gezien de verschillende stempels, voor dit stuk eveneens de mogelijkheid bestaan dat er meer dan twee variëteiten zijn. Inderdaad vormt het onderzochte stuk een 3^e variëteit die beantwoordt aan legende voorzijde 2 en

legende keerzijde 1 ; voor wat de afbeelding betreft kan wegens het overslaan niet met zekerheid gezegd worden tot welke variëteit het stuk behoort hoewel a) de horizon rechts omhoog loopt en b) de vos zeer dicht bij de boom staat.

Deze D. 3559 variëteit 3 werd geslagen op het stuk, vermeld bij Dugniolle onder nummer 2996 en bij VL. I, blz 338, en dat beantwoordt aan volgende beschrijving :

☼ O-DI—RVM·SCELVS·NON·MANEBIT·INVULTVM 1 parelcirkel - 1 lijncirkel.

Drie mannen waarvan de middelste terwijl hij met de hoed groet met de andere hand een pistool afvuurt op de rechtse man. Afsnede : .1584.

☼ PASTOREM·OCCIDIT·NE·VOS·CREDITE·LVPO 1 lijncirkel.

Een vos die een door een herder bewaakte kudde schapen aanvalt. Afsnede : CONFIDITE

Ook van deze penning zijn in het Penningkabinet meerdere variëteiten bekend :

voorzijde :

1. klein atelierteken / DIRVM / 1 lijncirkel / atelierteken midden tussen M en O / zwaard op I
2. groot teken / DI—RVM / zonder l lc / idem / zwaard op E
3. klein teken / DI—RVM / met l lc / teken tegen de M / zwaard op E
4. x i.p.v. bloem als teken / DIRVM / zonder l lc / x midden tussen M en O / zwaard op I / afsnede op N en E
5. x i.p.v. bloem / DIRVM / zonder l lc / x midden M en O / zwaard op I / afsnede op N en A

keerzijde :

1. vork op T en A (gaat met voorzijden 1 tot en met 4).
2. vork op I en PA (gaat met voorzijde 5)

Theoretisch kunnen ook van deze penning, gezien het grote aantal verschillende stempels, meer dan de 5 ons bekende variëteiten bestaan. Nochtans kan met zekerheid gesteld worden dat D.3559 variëteit 3 geklopt werd op D.2996 variëteit 3. Naast de enkele reeds vermelde letters van de legende zijn inderdaad nog goed zichtbaar :

1. naast de vos : een deel van het hoofd en van de hoed van de schutter.
2. het gras heeft nog volledig de vorm van de mantel, maar werd gearceerd.
3. het rechterbeen onderaan de mantel.
4. in de boom : een deel van de afsnedelijne die doorloopt in de legende.
5. in de boom, bij de tak : de volledige voet van de neergeschotene.
6. in de boomtak : het zwaard van de schutter, gericht op de letter E.
7. de hoed tussen DI en RVM
8. de bloem tegen de M

Volledigheidshalve moeten we tenslotte nog aanstippen dat ons van D.3559 evenmin als van D.3611 geen andere voorbeelden van overslagen bekend zijn. Ook hier kunnen we slechts naar de reden van het overslaan gissen en kunnen we dezelfde veronderstellingen maken als voor de eerste penning. Wel opvallend is dat telkens van het overslagen stuk veel meer variëteiten bekend zijn dan van het andere, en dat de data van de overslagen stukken slechts 1 jaar uit mekaar liggen nl. 1584 en 1585, en van de stukken waarmee de overslag plaatsvond 3 jaar nl. 1603 en 1606, waarbij nog kan opgemerkt worden dat 1584 door 1603 en 1585 door 1606 overslagen werd.

J. LIPPENS.

LIJST DER NIEUWE LEDEN EN ADRESVERANDERINGEN VAN 1-1-1970 AF

ACACIA Ange, rue de Trazegnies 54, 6031 Monceau-sur-Sambre.
ASTIERPERET Denis, rue d'Havre 138, 7000 Mons.
AULAS Marcel, rue Balzac 11, 06 Nice, France.
BALTUZ Guy, rue St-Antoine 4, 7460 Casteau.
BAUDART Jean-Paul, rue de Forges 99, 6480 Bourlers.
BAUDELET Émile, rue de Tournai 81, 7340 Tertre.
BAUWENS, Stationsstraat 26, 2782 De Klinge : B.
BAUDOUX Michel, rue P. Pastur 7, 7800 Ath.
BAUM Arnold, rue de l'Église 27, 6000 Charleroi.
BAUSIÈRE Jacques, Parc de la Potennerie, 59 Roubaix, France.
BEKAERT Germain, Veldstraat 43, 8640 Moorslede.
BENOIT A., Vredestraat 28, 2960 Muizen : EU.
BERGHMAN G, Raverschootstraat 188, 9900 Eeklo.
BERTIAU Jacques, rue de la Tannerie 8, 7260 Pâturages.
BEECKMAN R., Fruithoflaan 108, 2600 Berchem : Modern goud.
BISCA Walter, via Capelluti 16, 43.100 Parma, Ital.
BOCQUET Pierre, quai St-Brice 10, 7500 Tournai.
BOGAERT Léon, rue Camille Lemonnier 74, 1060 Bruxelles.
BOOGHS Werner, Gentstraat 72, 9800 Deinze.
BOSSEAUX Arthur, ch. de Philippeville 405, 6090 Couillet.
BOXBERGER J., Westelsebaan 108, 3281 Averbode : AQ.
BRACKE Wilfried, Lourdestraat 25, 9040 Oostakker.
BREBANT Fernand, av. Général de Gaulle 56, 7310 Jemappes.
BREGENTZER J. J., Le Bocage, 7020 Hyon.
BRUYLANT Léon, Stillebeek 4H, 9440 Erembodegem.
BURMENSKY Georges, Korte Winkelstraat 2, 2000 Antwerpen.
BUYL C., Van Halmalestraat 10, 2000 Antwerpen : EU.
CAMI K., Eikelstraat 37, 9900 Eeklo.
CARLIER Paul, avenue de l'Europe 8, 7800 Ath.

CHEFNEUX Arthur, rue de l'Europe 83, 4300 Ans.
 CIRELLI Artigo, rue Cayauderie 62, 6000 Charleroi.
 CLAUDY Jules, rue de Namur 12, 6071 Châtelet.
 CORNE Marcel, Raverschootstraat 102, 9900 Eeklo.
 CORNEZ R., Maurits Sabbestraat 50, 2020 Antwerpen : B. N. L. Scand.
 COUEZ Michel, avenue des Cerisiers 75, 7020 Hyon.
 DANIEL G., rue Sacliero 9, 06 Nice (Fr.).
 DARGENT Eduardo, Casilla 465, Lima, Peru.
 DARQUENNE Roger, rue de la Résistance, 6168 Chapelle-lez-Herlaimont.
 DEBACKER Guido, Van Maerlantstraat 2, 8770 Ingelmunster.
 DE BAECK Paul, Van Put Lei 72, 2000 Antwerpen.
 DEBRUYNE Hendrik, Yzerstraat 69, 9900 Eeklo.
 DE BRUYCKER P., J. Charlottelaan 81, 2610 Wilrijk : F. B.
 DEBUSSCHERE L., Vlaanderenlaan 80, 8730 Harelbeke.
 DECOEUR Henry, rue Paul Janson 72, 6001 Marcinelle.
 DECOSTER Marcel, Roeselaarstraat 139, 8700 Izegem.
 DEGRAEVE Marc, Brugsesteenweg 95, 9910 Mariakerke.
 DE GROOTE G., Moleken 130, 2700 St-Niklaas : CG.
 DEGRYSE Roger, Lagaelaan 3, 8800 Roeselare.
 DELEU Jean-Marie, rue de la Pinte-de-Lait, 7701 Luignne.
 DE LUYCK Jozef, Reigerstraat 49, 9390 Moorsel.
 DENEVE F., Molenstraat 14, 9562 Antelinks.
 DELANGRE Abel, Boezingestraat 18, 8920 Langemark.
 DEPOVER Raymond, rue Vandervelde 68, 6160 Roux.
 DERYCKE W., Kard. Mercierlei 92, 2600 Berchem : B. L. G.
 DERGENT M. T. (Mevr.), Gierledreef 33, 2300 Turnhout : B. F. Oost-EU.
 P.
 DERVILLE Victor, rue de la Duquenièrre 89, 59 Roubaix, France.
 DESANTE Daniel, Brildam 18, 8100 Torhout.
 DESCAMPS Joseph, rue Dufuisseaux 10, 7420 Baudour.
 DESCHRYVER Henri, rue du Lombard 22, 1000 Bruxelles.
 DESMET Rudolf, Vogelhoekstraat 75, 9001 Gentbrugge.
 DEVOGELAERE, Dampoortstraat 2, 9000 Gent.
 DEWILDE Jacques, Ringlaan 8, Mariakerke (Gent).
 DHONDT D., Bolivarplaats 17, 2000 Antwerpen.
 DIJK Abraham, Molenstraat 14, Biervliet (Ndl).
 DONFUT Danielle, rue Grande 407, 7040 Havré.
 DOORNAERT Charles, Kaarderijstraat 67, 9000 Gent.
 DRUART Marie-Thérèse, rue de Flobecq 20, 7800 Ath.
 ELSÉN Jean, Ravenstraat 57, 3000 Leuven.
 ESTER Arlette, rue de Marchienne 54, 6160 Roux.
 FAEHRES Edgard, Grand'Rue, 7000 Mons.
 FLAMENT, avenue Frère Orban, 7000 Mons.
 FRANCIS L. (Mej.) Lintsesteenweg 5, 2570 Duffel : CG.
 FRANS Auguste, sentier du Fraqui 15, 6060 Châtelineau.

FRERE E., Avenue de l'Europe 30, 6258 Lambussart.
 GÉRARD Émile, Grand'rue 96, 7330 St-Ghislain.
 GOFFIN Adolphe, rue Bois des Noix 16, 5600 Tamines.
 GOOSSENS Guy, rue du Remblai 54, 1000 Bruxelles.
 GOUFFEAU A., Zwemdoklei 7, 2130 Brasschaat.
 GUAL Sébastien, rue de Paris 138, F-54 Herserange.
 HAELEMANS F., Corremansstraat 46, 2650 Boom.
 HONOREZ Gilbert, rue Keller 45, F-59 Hellemmes, Lille, Fr.
 INGELS Hélène, rue de la Croix-Rouge 5, 7700 Mouscron.
 JANKI L., rue de l'Écuyer 40, 1000 Bruxelles.
 JENNEBAUFFE Jean-Claude, Logis Militaire 51, 7950 Chièvres.
 JORISSEN Yves, rue Fontenoy 15, 7500 Tournai.
 KAPUCZINSKI Marius, rue Demalzine 46, 7310 Jemappes.
 KERROUX Henri, rue du Maréchal Joffre 100, BP 16, 22 Perros-Guirec, Fr.
 KOEKENPOO Marcel, Wolterslaan 7, 9110 St-Amandsberg.
 KRASNODEBSKI J., Falconrui 21, Antwerpen (Prof.).
 LACROIX René, rue Maréchal Foch 31, 6160 Roux.
 LADRIERE Paul, rue Samiette 128, 1400 Nivelles.
 LAMONACA Genaro, rue Astrid 36, 7300 Quaregnon.
 LAUWERS D., Bessemstraat 4, 2080 Kapellen.
 LEBRUN Marc, 7830 Sillery.
 LECLERCQ Alfred (Baron), av. Solvay 3, 1170 Bruxelles.
 LEKIM Gérard, rue Boel 59, 7071 Houdeng Aimeries.
 LEMAIRE E., Pastoor Baeyensstraat 21, 2600 Berchem.
 LEONARD Marcel, chaussée de Braine 22, 7400 Soignies.
 LIEBRECHT J., Oever 73, 2690 Temse (B. P. jet.).
 LIPPENS Romain, Hundelgemsesteenweg 296, 9002 Ledeborg.
 LOBEL R., Bakerstreet 30, London WL N 205
 LOUREAU Roger, rue du Boqueteau 2, 5200 Huy.
 LUSTIAUX Marcel, rue du Bierchamps 152, 6001 Marcinelle.
 MAGAIN Pierre, rue Lennery 17, 6430 Walcourt.
 MAGNEL J., Koning Leopoldlaan 51, 9000 Gent.
 MAJOR Walter, Edmond Laponstraat 10, 8400 Oostende.
 MAKUKATIN Carlino, rue de Thuin 16, 6418 Gozée.
 MALOU Jacques, Grand'rue 57, 6538 Manage.
 MARTENS P., Sluizekenstraat 7, 9000 Gent.
 MENGAL Arthur, rue Barvais 2, 6000 Charleroi.
 MERTENS Fernand, Ferd. Allenstraat, Atheneum, 3290 Diest.
 MESTDAGH Fernand, rue du Framboisier 6, 1180 Bruxelles : CG.
 EU. Méd. dyn. et Hommes célèbres.
 MESTDAGH Gaston, Hooiaard 8, 9000 Gent.
 MOENS J., Mgr Stillemansstraat 52, 2700 St-Niklaas : B. C. Zwits.
 MOERMAN Josse, Patynjestaat 26, 9000 Gent.
 MULHOUSE - (CERCLE NUMISMATIQUE DE), c/o M. Weber, bd de la Marne 27, 68 Mulhouse, Fr.

MOSSELMANS Francis, Gebroeders Tassetstraat 1, 3020 Herent.
 MUSSELS R., Guldensporenlei 44, 2300 Turnhout : B. P.
 NIEUWLAAT A, Putsebaan 127, 2040 Antwerpen.
 NEUFORGE Albert, rue Charles Perrin 4, 7410 Ghlin.
 OLTMAN J., Villegasstraat 32, 2600 Berchem : CG.
 ORBAND André, Jules Persynstraat 45, 9001 Gentbrugge.
 OTTENBURGHES Antoine, rue Tumelaire 83, 6000 Charleroi.
 PAPART André, rue de la Fonderie 7, 6430 Walcourt.
 PEETERS G., Putsesteenweg 111, 2820 Bonheiden : EU, herdenkings-
 munten.
 PERIN Marcel, rue Joseph Servais 80, 4300 Ans.
 PETIT Jean-Louis, bd Louise 8, 6460 Chimay.
 PETYT R., Van Schoonbekestraat 90, 2000 Antwerpen : B, F, A, N.
 PICARD Pierre, rue de Tournai 35, 7330 St-Ghislain.
 PIEFARD Léon, rue Bruyère 2, 6281 Joncret.
 PINTENS M., Berkenrodelei 67, 2710 Hoboken : B, RO.
 PIPELERS Louis, Kuntstraat 94, 8110 St Amandsberg.
 PIRLET Jean-Luc, rue H. Marichal 37, 1050 Bruxelles.
 PITTOORS J., Gebr. Blommestraat 31, 2200 Borgenhaut.
 PLATTEAU Eddy, Parkstraat 29, 9700 Audenaarde.
 RADDoux Jean, chaus. de Louvain 48, 5990, Hamme-Mille.
 RAFFAELE Giuseppe, rue Bergère 34, 6168 Chapelle-lez-Herlaimont.
 REMY Willy, rue de la Grogerie 4B, 6290 Nalinnes.
 RICCI Enzo, bd Jacques Bertrand 68, 6000 Charleroi.
 ROBERT Maurice, rue aux Chevaux 60, 6071 Châtelet.
 RONCA Robert, Vogelzang 144, 9000 Gent.
 ROUQUAERT Emiel, Hendrik Waelputstraat 9, 9000 Gent.
 ROUQUAERT Willy, Hendrik Waelputstraat 9, 9000 Gent.
 SAENEN F., Italielei 114, 2000 Antwerpen (Studie).
 SCHELLENS H., Depretlaan 19, 2080 Kapellen : B.
 SCHELLENS M., Statiestraat 36, 2580 Sint-Katelijne-Waver : CG.
 SEMAY F., Molenstraat 36, 9300 Aalst.
 SESSELLE Johan, Dorpstraat 94, 9991 Adegem.
 SMET G., Gestichtstraat 78, 9001 Gentbrugge.
 SNAPPE Arthur, rue de Beauvechain 40B, 5991 Tourinne-la-Grosse.
 SÖLLNER Gaston, Langernstrasse 21, 8034 Zurich, Suisse.
 SPILERS Marcel, Berchemweg 47, Oudenaarde.
 STANDAERT Willem, Forelstraat 79, 9000 Gent.
 TAYLOR T.-H., Herderstraat 28, 8800 Roeselaere.
 TERRYN C., Luchtvaartstraat 1, 2800 Mechelen : C.G.
 THIEBAUT Jean-Paul, rue de la Ferté 20, 7600 Peruwelz.
 TILLIER Jacques, rue de la Chapelle 66, 6030 Marchienne-au-Pont
 TIVADAR Nicolas, Marché aux Fromages 2, 1000 Bruxelles.
 TROMMELMANS Joseph, Petit Piersaulx 10, 6200 Gosselies.
 TUIJTENS M., Bommelstraat 16, 9000 Gent.
 VALIN, rue de la Chatellenie 26, 7700 Mouscron.

VAN AERSCHOT H., De Lescluzestraat 84, 2600 Berchem : CG.
 VAN BELLEGHEM R., Lambroekweg 5, 9201 Massemen.
 VAN BIESEM Achille, Heizijde 39, 9370 Lebbeke.
 VAN BRUSSEL H., Vierstalstraat 20 2628 Rupelmonde : B.
 VANCOILLIE A., Bruggesteenvweg 164, 8720 Kurne.
 VANDEMERGEL Jeanine, route d'Ath 20, 7410 Ghlin.
 VAN DE KERCKHOVE F., Vagevuurstraat 7, 9270 Laarne.
 VAN DEN BOSSCHE André, Zandstraat 18, 9331 Appels.
 VAN DE OSTENDE, Zwijnaardesteenweg 65, 9000 Gent.
 VANDEPERRE A., Nieuwstad 62, 2300 Turnhout : B.
 VAN DE PUTTE Léon, Kastanjedreef 30, 1900 Overijse.
 VAN DER AUWERA C., Antwerpsestraat 72, 9320 Oude God : B.
 VANDESMAL Carl, rue de la Fontaine 21, 7231 Genly.
 VAN DE VELDE Fr., rue Gachard 51, 1050 Bruxelles.
 VANDEWALLE Henri, Kapellestraat 23, 9690 Berchem-Oudenaarde.
 VAN DE WYNGAERT M., Zetternamstraat 65, 2000 Antwerpen : B.
 VAN DOOREN L., Prinses Christinalaan 10, Putte (Ndl.) : Scandin.
 VAN DOORMAAL T., Wilheminastraat 33, Breda (Holl.) : RO.
 VAN DROOGENBROECK Albert, Korte Zoutstraat 15, 9300 Aalst.
 VAN ECHELPOEL P., Boomlaarstraat 248, 2500 Lier : B. Rusl.
 VAN EXTERGEM J., Hillaere 74, 9100 Lokeren : B.N.L. A, F, G.
 VAN GROOTVEN H., Lengstraat 247, 2630 Aartselaar : CG.
 VAN HOBOKE Kamiel, Westbindestraat 98, 9990 Maldegem.
 VAN HOONACKER E., Stationstraat 11, 8500 Kortrijk.
 VAN KEMSEKE Paul, Krekelpuut 1, 9700 Oudenaarde.
 VAN LAETHEM H., Azaleastraat 21, 9400 Ninove.
 VAN LINTHOUT L., rue Vandenbrande 5, 1000 Bruxelles.
 VAN LOOY John, Olmenstraat 30, 1980 Tervuren.
 VAN ROOSBROEK-GIJSEMANS M. (Mw.) Bredestraat 8, 2870 Putte : B.
 VAN ROSSOMME-JEANMART, rue de Villez 57D, 6368 Velaines-sur-
 Sambre
 VAN SPRUNDEL J., Prins Bernhardstraat 17, Fijnaart (Ndl.) : N, F.
 VAN VAERENBERGH L., Grote baan 122, 9691 Kerkhove.
 VEEKENS H., Kattenberg 33, 2200 Borgerhout.
 VENNEKENS F., Kartuizersvest 36, 2500 Lier.
 VERLINDEN Jozef, Zevenbergen 66, 2500 Lier.
 VERWIMP Ghislain, Koning Albertstraat, 3290 Diest.
 VONCK P. W. C., Cronwez 201, 4544 Dalhem.
 Vos M., Kapellekensdreef 20, 2400 Mol.
 VRIJGHEN Claire, rue Alfred Henno 163, 7700 Mouscron.
 WALTHER Otto, Schützenstrasse 13, Aachen. (Deutschl.).
 WERBROUCK Daniel, Hogestraat 65, 8100 Torhout.
 WILLEMSE A., Vanhaeftenlaan 39, 2080 Kapellen : B, L, A, C.

KLEIN REPERTORIUM VAN DE
HEDENDAAGSE NUMISMATIEK

VERENIGD KONINKRIJK

FARTHINGS

Georges IV

	TB	SUP		TB	SUP
Type Craig 52			Type Craig 52A		
1821 2.688.000	35	150	1826 zie vorig type	35	160
1822 5.924.352	35	125	1827 2.365.440	50	300
1823 2.265.440	50	170	1828 2.365.440	50	160
1825 4.300.800	50	140	1829 1.505.280	50	350
1826 6.666.240	50	200	1830 2.365.440	50	200

William IV

1831 2.688.000	60	200	1836 1.290.240	85	200
1834 1.935.000	50	150	1837 3.010.560	75	200
1835 1.720.320	75	200			

Victoria

Type Yeoman 1					
1838 591.360	50	350	1849 645.120	100	400
1839 4.300.800	50	300	1850 430.080	60	175
1840 3.010.560	35	250	1851 1.935.360	60	225
1841 1.720.320	35	600	1852 822.528	100	500
1842 1.290.240	100	200	1853 1.028.628	35	800
1843 4.085.760	50	500	1854 6.504.960	35	150
1844 430.000	400	1.300	1855 3.440.640	35	400
1845 3.225.600	50	300	1856 1.771.392	35	600
1846 2.580.480	50	250	1857 1.075.200	35	150
1847 3.879.720	35	150	1858 1.720.320	35	150
1848 1.290.246	50	150	1859 1.290.240	50	175

Type Yeoman 16

1860 2.867.200	35	120	1879 3.977.180	50	125
1861 8.601.600	35	85	1880 1.842.710	100	300
1862 14.336.000	35	120	1881 3.494.670	50	125
1863 1.443.600	1.000	5.000	1881H 1.792.000	100	300
1864 2.508.800	35	200	1882H 1.792.000	150	300
1865 4.659.200	35	85	1883 1.128.680	150	300
1866 3.584.000	25	75	1884 5.782.000	35	100
1867 5.017.600	50	125	1885 5.442.308	35	100
1868 4.851.208	60	220	1886 7.767.790	35	85
1869 3.225.600	100	325	1887 1.340.800	35	200

1872 2.150.400	50	170	1888 1.887.250	50	130
1873 3.225.620	50	170	1890 2.133.070	50	160
vorig type licht anders.			1891 4.959.690	35	75
1874H 3.584.000	35	120	1892 887.240	150	500
1875 712.760	400	1.200	1893 3.904.320	35	85
1875H 6.092.800	50	110	1894 2.396.770	35	85
1876H 1.175.200	300	750	1895 2.852.852	600	1.300
1878 4.008.540	50	125			

Type Yeoman 32

1895 zie vorige	50	150	1899 3.864.616	25	50
1896 3.668.610	25	100	1900 5.969.317	10	30
1897 4.579.808	25	100	1901 8.016.459	10	30
1898 4.010.080	40	130			

Edward VII

1902 5.125.120	10	50	1907 4.399.360	10	50
1903 5.331.200	10	50	1908 4.264.960	10	50
1904 3.628.800	50	125	1908 8.852.480	10	50
1905 4.076.800	10	50	1910 2.598.400	75	200
1906 5.340.160	10	50			

Georges V

1911 5.196.800	50	125	1924 8.733.414	5	10
1912 7.669.760	10	40	1925 12.634.697	5	10
1913 4.184.320	50	150	1926 9.792.397	5	10
1914 6.126.988	30	50	1927 7.868.355	5	10
1915 7.229.254			1928 11.625.000	5	10
1916 10.993.325	10	25	1929 8.419.200	5	10
1917 21.434.844	5	10	1930 4.195.200	5	10
1918 19.362.818	5	10	1931 6.595.200	5	10
1919 15.089.425	5	10	1932 9.292.300	5	10
1920 11.480.536	5	10	1933 4.560.000	5	10
1921 9.469.097	5	10	1934 3.052.800	5	10
1922 9.956.983	5	10	1935 2.227.200	50	150
1923 9.034.457	5	10	1936 9.734.400	5	10

Georges VI

Type Yeoman 82					
1937 8.131.200	1	10	1946 24.364.800	1	5
1938 7.449.600	1	25	1947 14.745.600	1	5
1939 31.440.000	1	5	1948 16.662.400	1	5
1940 18.360.000	1	5	Type Yeoman 104		
1941 27.312.000	1	5	1949 8.424.000	1	10
1942 28.857.600	1	5	1950 10.324.800	1	5
1943 33.345.606	1	5	1951 14.016.000	1	5
1944 25.137.600	1	5	1952 5.251.000	1	5
1945 23.736.000	1	5			

Elizabeth II

1953	6.109.200	15	80
1954	6.566.400	15	50
1955	5.779.200	15	40
1956	1.996.800	50	150

(vervolgt)

TE KOOP

MUNTENKAST voor ongeveer 6.500 munten, prachtige staat. Schuivensysteem, mooi bruin houtwerk, afmetingen lengte 53 cm, breedte 54 cm, hoogte 125 cm. Prijs: 2.000 frank. Schrijven naar G. CALLEWAERT, Boterlaarbaan 181, 2100 Deurne.

ADRESVERANDERINGEN !

U gaat verhuizen? Goed, maar vergeet niet tijdig uw adresverandering aan de redactie door te geven. Dan tenminste zult U de bulletins allemaal krijgen.

Hoe hiervan kennis geven?

Gebruik bij voorkeur de speciale kaarten die door het Bestuur van Posterijen tot dat doel worden uitgegeven. Vermeld zowel oud als nieuw adres. Dat voorkomt spijtige vergissingen.

Postnummer niet vergeten.

Vermeld bij elke briefwisseling het postnummer dat door de post aan uw gemeente werd toegekend. Het vergemakkelijkt het werk van de postdiensten en verzekert een vlotte verzending.

VERKOOP VAN MUNTREEKSEN DIE NOG NIET IN OMLOOP GEWEEST ZIJN

Met ingang van 1 oktober 1970 zal de Koninklijke Munt van België series muntstukken die nog niet gecirculeerd hebben ter beschikking van de verzamelaars stellen onder navolgende voorwaarden:

1. Samenstelling van de series

De serie omvat vijf muntstukken waarvan de beschrijving hierna wordt gegeven:

10 F: nikkel, 8 g, 27 mm, Koning Boudewijn.

5 F: koper-nikkel (75-25), 6 g, 24 mm, Ceres.

1 F: koper-nikkel (75-25), 4 g, 21 mm, Ceres.

50 c: brons (95Cu-3Sn-2Zn), 2,75 g, 19 mm, gehelmd hoofd van mijnwerker.

25 c: koper-nikkel (75-25), 1,8 g, 16 mm, Monogram B

De muntstukken dragen het jaartal 1970.

Iedere serie wordt aangeboden in een speciale verpakking.

2. Aantal ter beschikking gestelde series

5.000 series stukken met legende in het Nederlands

5.000 series stukken met legende in het Frans.

De Koninklijke Munt van België behoudt zich het recht voor het aantal door éézelfde koper bestelde series te beperken.

3. Prijs van de reeks

De prijs stemt overeen met de nominale waarde van de stukken, zegge 16,75 frank.

Deze prijs wordt verhoogd met de verpakkingskosten (6,25 frank).

De totale eenheidsprijs van de reeks, stukken en verpakking, bedraagt dus 23 frank.

4. Betalingsmodaliteiten

De series kunnen tegen betaling in speciën afgehaald worden op de Koninklijke Munt van België, Munthofstraat 95 te Sint-Gillis (1060 - Brussel).

Zij kunnen eveneens bij een ter post aangetekende zending en zonder kosten aan de kopers bezorgd worden, doch na storting van de tegenwaarde op postrekening nr. 828.30 ten name van « Ministerie van Financiën - Rekenplichtige van de Munt - 1060 Brussel ».

Het te betalen bedrag voor de verzending naar het buitenland dient te worden verhoogd met de verzendingskosten. Het bedrag hiervan zal door de Rekenplichtige van de Munt medegedeeld worden aan de buitenlandse kopers die erom vragen.

ECHO'S UIT DE WERELD VAN DE NUMISMATIEK

Australie

50 Cents 1970, cupro-nickel. 200e verjaring van de ontdekking Australie door K^t Cook.

Biafra

2 1/2 Shilling 1969, aluminium.

Bulgarije

1 et 2 Leva 1969, cupro-nickel. 90e verjaring van de bevrijding.

Iles Cook

1 Dollar 1970.

République Dominicaine

- 10, 25, 50 Centavos 1967, cupro-nickel.

Finland

1 Markka 1969, cupro-nickel.

Israël

10 Pond 1970, zilver. 100e verjaring van de Israelische school Mikoeh.

Nederland

10 gulden 1970, argent. 25e verjaring der bevrijding.

Thailand

150, 300, 600 Baht, 2511 (1968). 36e verjaardag van de koningin.

Tchecoslovakije

25 Korun 1970, zilver. 50^e verjaring van het Nationaal Theater.

Uruguay

20, 50 Pesos 1970, cupro-nickel.